

mutluluk
öyküler
GUY DE MAUPASSANT

ANTİK

MUTLULUK
Öyküler
Guy de Maupassant

ANTİK DÜNYA KLASİKLERİ
Ocak 2015

SONRA

Kontes, “Sevgili çocuklar, artık yatma vaktiniz geldi,” dedi.

İki kız, bir oğlan üç çocuk ayağa kalktılar ve büyükannelerini öptüler ve sonra, her perşembe olduğu gibi o akşam da şatoda yemek yiyen başrahibe iyi geceler dilediler.

Başrahip Mauduit ikisini dizlerine oturttu, siyah elbiseli uzun kollarını çocukların omuzlarına doladı, kafalarını babacan bir tavırla birbirlerine yaklaştırıp alınlarından şefkatle öptü.

Sonra çocukları yere bıraktı. Oğlan önde, kızlar arkada odalarına gittiler. Kontes, “Çocukları seviyorsunuz herhalde başrahip,” dedi.

“Hem de çok Madam.”

Yaşlı kadın gözlerini kaldırıp rahibe baktı.

“Peki, yalnızlık size hiç acı vermedi mi?”

“Elbette bazen veriyor.”

Sustu, duraksadı, sonra devam etti, “Sıradan bir hayat için doğmamışım,” dedi.

“Nereden biliyorsunuz?”

“Ah! Çok iyi biliyorum. Rahip olmak için yaratılmışım, ben de yolumu izledim.”

Kontes hâlâ ona bakıyordu. “Öyle mi sayın Rahip, anlatın bakalım. Bize, biz sıradan insanlara hayatı sevdiren, bizi teselli eden ve ayakta tutan her şeyi reddetmeye nasıl karar verdiğinizi anlatın.

Kim sizi evlilik, aile gibi doğal yollardan kaçınmaya itti? Ne çok coşkulu, ne yobaz, ne de hüzünlü birisiniz. Sizi ebedi istekleri reddetmeye iten bir olay, acı bir deneyim mi yaşadınız?”

Başrahip Mauduit ayağa kalktı ve ateşe yaklaştı. Kır rahiplerinin giydiği ayakkabılarını alevlere doğru uzattı. Cevap verip vermemekte tereddüt ediyor gibi görünüyordu. Yirmi seneden beri Saint-Antoine-du-Rocher bucağında hizmet veren beyaz saçlı bir ihtiyardı. Köylüler onun için “Çok dürüst bir adam!” derlerdi.

Gerçekten de dürüst bir adamdı, iyiliksever, samimi, yumuşak ve özellikle de cömert biriydi. Aziz Marin gibi paltosunu bile ikiye bölebilirdi. Bir kadın gibi her şeye kolayca güler, kolayca ağlardı, bu da köylülerin kaba bakış açlarına göre onu biraz küçültürdü.

Yaşlı Saville kontesi, oğlunun ve gelininin ardı ardına ölüm-lerinden sonra torunlarını yetiştirmek için Rocher’deki şatosuna çekilmişti. Başrahibi çok seviyordu ve onun için, “Gerçek bir insan!” diyordu.

Başrahip perşembe akşamlarını şatoda geçirirdi, iki ihtiyar içten bir dostlukla birbirlerine bağlanmışlardı. Basit ve yumuşak insanların sade güzelliğine sahip iki kişi olarak neredeyse her konuda anlaşıyorlardı.

Kadın ısrar ediyordu, “Haydi, sayın başrahip. Şimdi de sizin itiraf zamanınız.”

Başrahip, “Ben herkes gibi yaşamak için doğmadım,” diye tekrar ediyordu. “Neyse ki bunu zamanında fark ettim, yanılmadığımı sık sık tespit ederim.”

“Verdiers’de tuhafiyecilik yapan ailemin durumu iyiydi, beni çok severlerdi. Çok genç yaşta yatılı okula verildim. Bir çocuğun, yalnızca ayrılık ve yalnızlık yüzünden okulda ne kadar acı çektiğini kimse bilmez. Bu tekdüze ve sevgisiz hayat bazıları için iyidir, bazıları içinse çekilmezdir. Küçük çocukların kalpleri sanıldığından daha duyarlıdır. Onları bu kadar erken yaşta, sevdiklerinden uzağa

bırakmak, hastalıklı ve tehlikeli hale gelebilecek coşkulu bir duygu yoğunluğuna neden olabilir.

Oyun oynamıyordum, arkadaşım yoktu, saatlerimi evi düşünerek geçiriyordum, geceleri yatakta ağlıyordum, evle ilgili hatıraları, küçük, önemsiz olayları hatırlamak için kafamın içinde dönüp dolaşıyordum. Sürekli olarak evde bıraktıklarımı düşünüyordum. Yavaş yavaş en küçük aksilikleri korkunç üzüntülere çeviren birine dönüşüyordum.

Böylece sessizleştim, içime kapandım, ne içimi döküyor, ne sırlarımı paylaşıyordum. Bu zihinsel heyecan çalışmalarım gizlice ama emin adımlarla ilerliyordu. Çocuk sınırları çabuk harekete geçer. Gelişmesi tamamlanana dek derin bir huzur içinde neler yaşadıkları gözlemlenmelidir. Ama bazı öğrenciler için haksız yere aldığı bir cezanın, daha sonra arkadaşları öldüğünde yaşayacakları kadar acı verici olduğunu kim düşünebilir? Bazı genç ruhların korkunç coşkular taşıdığını ve kısa sürede hasta, iyileşemez ruhlara dönüştüklerinin kim farkındadır?

İçinde olduğum durum buydu. Pişmanlık duygusu bende öyle gelişmişti ki bütün varlığım bir işkenceye dönüşmüştü.

Bunu kimseye söyleyemiyordum. Ama gittikçe öyle canlı bir duyarlılık ya da daha doğrusu bir duygu durumuna dalıyordum ki ruhum bana açık bir yaraymış gibi geliyordu. Ona dokunan her şey acıyla kasılmama neden oluyor, korkunç titremelere ve böylece gerçek zararlara yol açıyordu. Doğanın umursamazlıkla ve stoacılıkla¹ silahlandığı insanlara ne mutlu!

On altı yaşındaydım. Her şeyden acı çekme yeteneğim bana aşırı bir çekingencilik vermişti. Tesadüfün ve kaderin bütün saldırılarına karşı açık olduğumu hissettiğimden, bütün ilişkilerden,

1 Stoacılar mutluluğun insanın kendisine bağlı olduğunu, insanın kendi kendini mutlu edebileceğine inanırlar. (ç.n.)

yakınlıklardan ve olaylardan korkuyordum. Bilinmeyen ve her zaman beklediğim bir kötülüğün sürekli tehdidi altındaymışım gibi tetikte yaşıyordum. Ne konuşmaya, ne de insanlar arasında hareket etmeye cesaret edebiliyordum. Hayatın bir savaş olduğu, tüyler ürpertici darbelerin, ölümcül yaraların alındığı ürkütücü bir mücadele olduğu duygusuyla doluydum. Diğer insanlar gibi gelecekle ilgili umut beslemek yerine karmaşık korkularla doluydum. İçimde bir saklanma, yenilip öldürüleceğim bu savaştan kaçma ihtiyacı hissediyordum.

Dersler bitince bir meslek seçmem için altı aylık bir izin verdiler. Bu kadar basit bir olay birdenbire kendimi, zihnimin hastalıklı durumunu açıkça görmemi sağladı, tehlikeyi anladım ve kaçmaya karar verdim.

Verdiers ovalar ve ormanlarla çevrili küçük bir şehirdir. Ailemin evi ana caddede idi. Günlerimi onca özlediğim, onca arzuladığım bu evden uzakta geçiriyordum. Kafamda yepyeni hayaller oluşmaya başlamıştı, onları uzaklaştırmak, yok etmek için tarlalarda tek başıma dolaşıyordum.

Hem işleriyle çok meşgul olan, hem de geleceğim hakkında kafa yoran babam ve annem sadece satışlardan ve planlarımdan bahsediyorlardı. Olumlu, pratik zekâlı insanlar olarak beni seviyorlardı, yüreklerinden çok akıllarıyla seviyorlardı. Bense düşüncelerimin duvarları arasında yaşıyor, geleceğimle ilgili korkuyordum.

Bir akşam, uzun bir yürüyüşten sonra gecikmemek için hızlı adımlarla yürürken bana doğru koşan bir köpek gördüm. Oldukça zayıf, uzun kıvrımlı kulaklarıyla kızıl bir İspanyol köpeğiydi.

On adım yürüyüp durdu. Ben de öyle yaptım. Kuyruğunu oynatmaya başladı, korkuyla, yalvarmak ister gibi eğilip tatlı kafasını sallayarak küçük adımlarla yaklaştı. Ona seslendim. Öyle mütevazı, öyle kederli, öyle yalvarır gibi sürünmeye başladı ki gözlerimin yaşardığını hissettim. Ona doğru gidiyordum ama o kaçıyor, sonra

geri döndü, bir dizimi yere koyup onu kendime çekmek için tatlı sözler söylemeye başladım. En sonunda elimin uzanabileceği bir yere gelmişti, son derece ölçülü davranarak onu tatlı tatlı okşadım.

Cesaretlenmişti, yavaş yavaş doğruldu, ön ayaklarını omuzlarıma koydu ve yüzümü yalamaya başladı. Beni eve kadar izledi.

O benim tutkuyla sevdiğim ilk canlı oldu, çünkü sevgimin karşılığını veriyordu. Bu hayvana olan sevgim elbette biraz abartılı ve gülünçtü. Bana, aynı şekilde yalnız, aynı şekilde korumasız bir halde dünyada kaybolmuş iki kardeşmiş gibi geliyordu. Yanımdan ayrılmaz olmuştu. Yatağımın ayakucunda uyuyor, ailemin hoşnutsuzluğuna rağmen masamızda yiyor, yalnız yürüyüşlerimde beni takip ediyordu.

Sık sık bir hendek kenarında durup otların üzerine oturuyordum. Sam hemen yanıma geliyor, ya yanıma ya da dizlerime yatıyor, kendisini okşatmak için burnunun ucuyla elimi kaldırıyordu.

Bir gün, haziran ayının sonlarına doğru, Saint-Pierre-de-Chavrol yolunda yürürken Ravereau posta arabasının geldiğini gördüm. Sarı kasası, tahtını süsleyen siyah deri başlığıyla dörtnala ilerliyordu. Arabacı kamçısını şaklatıyordu. Koca arabanın tekerlekleri altında oluşan toz bulutu, arabanın arkasından tıpkı bir bulut gibi dalgalanarak çıkıyordu.

Araba bana doğru geliyordu. Sam, belki gürültüden korktuğu ya da yanıma gelmek istediği için arabanın önüne atladı. Atlardan biri ayağıyla onu yere devirdi, yuvarlandığını, döndüğünü, havalandığını ve dört ayağı üzerine düştüğünü gördüm. Ardından araba iki büyük sarsıntı geçirdi ve arkasında, tozun içinde hareket eden bir şey olduğunu fark ettim. Neredeyse ikiye bölünmüştü, paramparça olmuş karnından kanlar fışkırıyordu. Kalkmaya, yürümeye çalışıyordu ama sadece iki ön ayağı hareket edebiliyor, onlar da çukur açmak istermiş gibi toprağı tırmalıyorlardı. Diğer iki bacağı çoktan ölmüştü. Acıdan çılgına dönmüş bir halde inliyordu.

Birkaç dakika içinde öldü. Neler hissettiğimi, ne kadar acı çektiğimi anlatamam. Bir ay boyunca odamdan çıkmadım.

Bir akşam bu kadar küçük bir şey için bu hale gelmemden de-
liye dönen babam, ‘Gerçek bir acı yaşasaydın, karını, çocuklarını
kaybetseydin ne yapacaktın! Bu kadar da olmaz ki!’ diye bağırdı.

Bu sözler daha sonra hep aklımda kaldı, onları sık sık düşün-
düm: ‘Gerçek bir acı yaşasaydın, karını, çocuklarını kaybetseydin
ne yapacaktın!’

Her şeyi anlamaya başlamıştım. Neden günlük küçük sıkıntıların
benim gözümde korkunç felaketlere dönüştüklerini anladım, her
şeyden acı çekmek, bütün acı tecrübeleri hastalıklı duyarlılığımla
abartarak algılamak için yaratıldığımı fark ettim.

Hiçbir tutkum, arzum yoktu. Mutlak acılardan kaçınmak için
olası mutlulukları feda etmeye karar verdim. Kendi kendime ‘var
oluş kısa sürer, hayatımı başkalarına hizmet ederek, onların acılarını
hafifleterek, mutluluklarına sevinerek geçireceğim’ diyordum. ‘Her
iki durumu da yaşamayarak duygularımı törpüleyeceğim.’

Bu mutsuzluğun bana nasıl işkence ettiğini, nasıl zarar verdiğini
bir bilseniz! Ama benim için dayanılmaz bir acı olacak şey merha-
mete, acımaya dönüştü.

Her an karşılaştığım bütün bu acılara kendi kalbimle dayanmam
mümkün olmazdı. Bir çocuğumun öldüğünü görsem ben de ölür-
düm. Buna rağmen olaylara karşı öyle belirsiz, öyle içime işlemiş
bir korku saklamışım ki evime gelen postacının görüntüsü bile
her gün ürpermeme neden oluyor. Yine de şimdi artık çekindiğim
hiçbir şey yok.”

Başrahip Mauduit sustu. Acılar karşısında daha cesur olsaydı
yaşayacağı o hayatla ilgili esrarengiz şeyleri görmek ister gibi şö-
minedeki ateşe bakıyordu. Alçak bir sesle devam etti. “Haklıydım.
Bu dünyaya göre değildim.”

Kontes hiçbir şey söylemiyordu. Uzun bir sessizlikten sonra nihayet, “Eğer torunlarım olmasaydı daha fazla yaşamaya cesaretim olmazdı,” dedi.

Başrahip başka bir şey söylemeden ayağa kalktı.

Hizmetçiler mutfakta uyukladıkları için, Kontes, Başrahibi bahçeye açılan kapıya kadar götürdü. Rahibin bir ışık yansımasıyla aydınlanan gölgesinin karanlığa dalışını seyretti.

Sonra gelip ateşin karşısına oturdu. İnsanın gençken hiç düşünmediği şeyleri düşünmeye koyuldu.

İTİRAF

Marguerite de Thérèlles ölmek üzereydi. Yalnızca elli altı yaşında olmasına rağmen en az yetmiş beş yaşında gösteriyordu. Zorlukla nefes alıyor, dehşetengiz bir şey görmüş gibi, kasılmış bir surat ve yabancı bakışlarla oturuyor, korkunç titremelerle sarsılırken çarşaflarından daha soluk görünüyordu.

Kendisinden altı yaş büyük ablası Suzanne, yatağın yanında dizlerinin üzerine çökmüş hıçkırıyordu. Can çekişen kadının yatağına yaklaştırılmış küçük bir masada bir mendil ve yanan iki mum vardı. Dinî töreni ve son ayini gerçekleştirecek rahibi bekliyorlardı.

Evde, ölülerin yattığı odalarda bulunan o kasvetli görüntü ve umutsuz veda havası hâkimdi. Mobilyaların üstü küçük şişelerle doluydu, çamaşırlar tekmeyle ya da süpürgeyle itilmiş, oraya buraya dağılmış duruyorlardı.

Evdeki her şey korkmuş görünüyordu, sanki dört bir yana doğru kaçmışlardı. Korkunç ölüm pusuda saklanmış bekliyordu.

İki kız kardeşin hikâyesi çok dokunaklıydı; herkes tarafından bilinirdi. Bu hikâye çok insanı ağlatmıştı.

Büyük kız kardeş Suzanne bir zamanlar genç bir adam tarafından çılginca sevilmiş ve aşkına karşılık bulmuştu. Nişanlanmışlardı, herkes kararlaştırılmış düğün gününü beklerken Henry de Sam-pierre aniden ölmüştü.

Genç kız öyle korkunç bir karamsarlığa kapılmıştı ki bir daha asla evlenmeyeceğine yemin etti ve sözünü tuttu. Dul bir kadın gibi yaşamaya başladı ve bundan hiç vazgeçmedi.

O zamanlar yalnızca on iki yaşında olan küçük kız kardeşi Marguerite, bir sabah ablasının kollarına atıldı ve ona, “Ablacığım, senin mutsuz olmanı istemiyorum. Bütün hayatın boyunca ağlamamı istemiyorum. Seni asla terk etmeyeceğim, asla, asla, asla! Ben de asla evlenmeyeceğim. Seninle yaşayacağım, sonsuza kadar,” dedi.

Suzanne bu çocuksu bağlılık gösterisinden çok etkilenerek kız kardeşine sarıldı ama ona inanmadı.

Fakat kız kardeşi de sözünü tuttu. Anne ve babalarının dualarına, bütün akrabaların yalvarmalarına rağmen asla evlenmedi. Oysa güzel bir kızdı, çok güzel bir kızdı. Onu seven bir sürü delikanlıyı reddetti ve ablasını asla terk etmedi.

Bütün hayatlarını her gün, bir kere bile ayrılmadan birlikte geçirdiler. Yan yana yürürlerdi, ayrılmaz gibiydiler. Ama Marguerite her zaman kederli, her zaman sıkıntılı, ablasından daha üzgün görünüyordu, sanki bu yüce fedakârlık onu yaralamış gibiydi. Çabuk yaşlandı, otuz yaşında saçları beyazlamaya başladı, sürekli onu kemiren bilinmez bir acıya yakalanmış gibi görünüyordu.

Şimdi ilk olarak o ölecekti.

Son yirmi dört saattir konuşmamıştı. Yalnızca seherin ilk ışıklarında, “Gidip rahibi getirin, vakit geldi,” dedi.

Sonra sırtüstü kaldı, kasılmalarla sarsılıyordu, dudakları sanki yüreğinden korkunç sözler çıkacakmış gibi hareket ediyordu, bakışları dehşet içindeydi, görüntüsü bile korkunçtu.

İç i acıyla parçalanan ablası alını yatağın ucuna dayalı çılgın gibi ağlıyor ve hiç durmadan, “Margot, zavallı Margot, küçüğüm,” diye tekrarlıyordu.

Ona her zaman “küçüğüm” demişti. Aynı şekilde küçük kız kardeş de ona “abla” derdi.

Merdivende ayak sesleri duyuldu. Kapı açıldı. Bir koro çocuğu görüldü, arkasından kilise giysisini giymiş yaşlı rahip geliyordu. Ölüm döşegindeki kadın rahibi fark eder etmez, bir sıçrayışta

doğruldu, dudaklarını açtı, bir iki söz mırıldandı ve sanki bir delik açmak istiyormuş gibi turnaklarıyla yatağı kazımaya başladı.

Rahip Simon yaklaştı, kadının elini aldı, alnından öptü ve yumuşak bir sesle, “Tanrı seni affetsin evladım, cesur ol, zaman geldi. Konuşabilirsin,” dedi.

O zaman Marguerite baştan aşağıya titredi, sinirli hareketlerle bütün yatağı sarsarken, “Otur abla, dinle,” diye mırıldandı.

Rahip yatağın ucunda çömelmiş olan Suzanne’a doğru eğildi, kadını kaldırdı, koltuğa oturttu ve her iki kız kardeşin ellerinden tutup, “Ulu Tanrım! Onlara yardım et, güç ver, onları bağışla,” dedi.

Marguerite konuşmaya başladı. Kelimeler boğazından tek tek, kesik kesik, boğuk bir sesle, sanki zayıf düşmüşler gibi çıkıyorlardı.

“Affet beni abla, affet, affet! Ah! Hayatım boyunca şu andan nasıl korktuğumu bir bilseydin!”

Suzanne gözyaşları içinde mırıldandı, “Affedecek ne var küçüğüm? Her şeyini bana verdin, benim için feda ettin, sen bir meleksin.”

Ama Marguerite onun sözünü kesti, “Sus, sus! Bırak da konuşayım... Sözümü kesme... Korkunç bir şey... Bırak da her şeyi anlatayım, sonuna kadar kıpırdamadan dinle. Hatırlıyor musun? Henry’yi hatırlıyor musun?”

Suzanne ürperdi ve kardeşine baktı. Küçük kardeşi konuşmaya devam etti, “Anlamak için her şeyi duyman gerekiyor. On iki yaşındaydım, sadece on iki, hatırlıyorsun değil mi? Çok şımarıktım, istediğim her şeyi yapıyordum! Beni nasıl şımarttıklarını hatırlıyor musun? Dinle... İlk geldiğinde cilalı botlar giymişti, basamakların önünde attan indi. Kıyafeti için özür diledi ama babamıza bir haber getirmişti. Onu hatırlıyorsun değil mi? Bir şey söyleme, lütfen dinle. Onu ilk gördüğümde çok etkilendim, öyle güzeldi ki. O konuştuğu süre boyunca salonun bir köşesinde durdum. Çocuklar çok tuhaflar... Ve korkunçlar. Ah! Evet... Hayal kurdum!

Sonra birçok kez daha geldi. Ona bakarken kendimi kaptırıyordum, bütün ruhumla bakıyordum, yaşıma göre büyüktüm... Ve sanıldığından çok daha kurnazdım. Sık sık bizi ziyarete geliyordu. Ondan başka bir şey düşünmüyordum. Kendi kendime tekrar edip duruyordum: 'Henry... Henry de Sampierre!'

Sonra evleneceğini duydum. Çok acı vericiydi... Ah! Abla... Öyle bir acı ki! Üç gece boyunca hiç uyumadan ağladım. Her gün öğleden sonra, öğle yemeğini yedikten sonra geliyordu... Hatırlıyorsun değil mi? Bir şey söyleme, dinle. Sen her defasında sevdiğini pastalardan yapıyordun. Ah! Gerekirse nasıl yapılacağını biliyorum. Hepsini tek lokmada yutuyordu, sonra bir bardak şarap içiyordu. Sonra 'Çok lezzetli' diyordu. Nasıl söylediğini hatırlıyor musun?

Kıskanıyordum, çok kıskanıyordum! Evlilik günün yaklaşıyordu. On beş gün kalmıştı. Çıldırılmak üzereydim. Kendi kendime: Suzanne'la evlenmeyecek, hayır, bunu istemiyorum. Onunla ben evleneceğim, asla onu sevdiğim gibi seveceğim birisini bulamam, diyordum. Ama bir akşam, düğününden on gün önce, seni onunla şatonun önündeki bahçede gezerken gördüm. Dolunay vardı ve orada, çam ağacının, büyük çamın altında, seni... Seni kollarına alıp uzun uzun öptü... Hatırlıyorsun değil mi? Büyük ihtimalle bu ilk öpücüğünüzdü. Evet... Salona girdiğinde bembeyazdın.

Sizi gördüm, oradaydım. Öyle öfkelenmişim ki! Eğer yapabilseydim sizi öldürürdüm!

Kendi kendime, 'O Suzanne'la evlenmeyecek, asla! Kimseyle evlenmeyecek. Evlenirse çok mutsuz olurum' diyordum.

Sonra birden ondan nefret etmeye başladım.

O zaman ne yaptım biliyor musun? Sokak köpeklerini öldürmek için köfte hazırlayan bahçıvanı görmüştüm. Şişeyi taşla kırıyor, camları köftelerin içine koyuyordu.

Evden küçük bir ilaç şişesi aldım, çekiçle kırdım, camları cebimde sakladım. Parlak toz halindeydiler... Ertesi gün sen pasta

yaparken pastayı bir bıçakla oydum ve camı içine boşalttım. Üç dilim yedi, ben de bir dilim yedim. Diğer altı tanesini havuza attım. Üç gün sonra iki kuğu öldü. Hatırlıyor musun? Hiçbir şey söyleme... Dinle, dinle... Bir tek ben ölmedim ama her zaman hastaydım. O öldü... Bu bir şey değil... Sonrası, daha sonrası çok daha korkunç...

Hayatım, bütün hayatım... Nasıl bir işkence! Kendi kendime, ablamı asla terk etmeyeceğim, ölürken ona her şeyi anlatacağım, dedim. İşte o zamandan beri de hep bu anı, sana her şeyi anlatacağım anı düşünüyorum. İşte geldi... Bu korkunç... Ah! Abla! Sabah, akşam, gece, gündüz hep bunu düşündüm. Sana bunu söylemem gerekiyordu. Bekledim. Nasıl bir işkence! Hayır, bir şey söyleme... Şimdi korkuyorum, korkuyorum... Ah! Korkuyorum! Ya birazdan ölünce onu görürsem... Onu tekrar görmek... Bunu düşünebiliyor musun? Cesaret edemem... Ama gerekecek... Öleceğim... Beni affetmeni istiyorum. Onun karşısına başka türlü çıkamam. Ah! Ona beni affetmesini söyleyin Rahip. Yalvarırım. Bunu duymadan ölmek istemiyorum..."

Sustu, soluk soluğaydı, hâlâ kasılmış parmaklarıyla çarşafı tirmalıyordu.

Suzanne yüzünü ellerinin arasına saklamıştı, kıpırdamıyordu. Bunca yıl boyunca sevebileceği genç adamı düşünüyordu! Ne kadar güzel bir hayatları olacaktı! Kaybolan geçmişinde, hiç sönmeyen hatıralarında hâlâ onu görebiliyordu. Ölü bir sevgili! İnsanın kalbini nasıl da parçalar! Ah! Şu öpücük, onun ilk ve tek öpücüğü, ruhunda sakladığı öpücük. Ardından koskoca bir hiç...

Rahip doğruldu, sert ve titrek bir sesle, "Matmazel Suzanne, kardeşiniz ölmek üzere." diye bağırdı.

O zaman Suzanne ellerini gözyaşları içindeki yüzünden çekti, hızla kız kardeşine doğru uzanıp onu bütün gücüyle öperken yavaşça mırıldandı, "Affediyorum, affediyorum," küçüğüm.

İDAM MAHKÛMU

Gerçek bazen mümkün olmayabilir.

İşte bir örnek daha.

Bütün Parisliler ya da bu mevsimde Paris'e dönenler, Marsilya'dan Genes'e giden sıra sıra, sevimli şehirler dizisini bilirler.

Kuzey sahillerinden uzaklaşınca bu sevimli yerleşim yerleri başlar. Kuzeyden, nisan ayının ilk günlerinde, yani tam buralar gerçek birer çiçek buketine, her yer bir bahçeye dönüştüğünde, güller ve portakal ağaçları çiçeklenmeye başladığında yola çıkılır.

Bütün bu yerleşim yerleri arasında özellikle çok sevilen bir tanesi vardı. Ama burası bir şehirden ziyade küçük bir krallıktı, Gerolstein Düklüğü'dü.

Çiçekli bir kayaya tünemiş, sırtında bir sürü beyaz ev ve bir krallık sarayı taşıyan, minicik Monako devleti Monako kralından daha bağımsız, Prusyalı S. M. Guillaume'dan daha otoriter, XIV. Louis'nin ateşinden daha görkemli bir hükümdar tarafından yönetiliyordu.

İstilalardan ve devrimlerden korkmayan prens, mutlu halkını hâlâ insanların birbirlerini yerlere kadar eğilerek selamladığı törenler arasında, toplumsal kurallara uyarak barış içinde yönetiyordu.

Bir generali, seksen askeri, piskoposu, din adamları, Mösyö Grevy gibi büyükelçileri ve muhteşem unvanları olan ve majestelerinin mutlak egemenliği çevresinde sık sık rastlanan devlet adamları vardı.